

2015

Årsberetning - Norsk Friluftsliv

Den store friluftsfesten

2015 vil gå inn i historien som året hvor friluftslivet ble satt på dagsordenen både politisk og for store deler av befolkningen. Et stort antall medieoppslag og ikke minst sosiale medier bevisstgjorde brede grupper om at det var et friluftslivets år. Svært mange økte sin aktivitet i naturen. Vi opplevde stor deltagelse av både nasjonale og lokale politikere. Særlig gledelig var det store antallet kommuner som gjorde vedtak om å være en friluftslivskommune, og mange konkurrerte om å bli årets friluftslivskommune. Vi håper og tror at mange av organisasjonenes frivillige har opplevd seg sett og verdsatt i enda større grad enn før.

Det er mange positive tegn. Friluftslivet står sterkt i befolkningen. Stadig flere politikere er blitt bevisst friluftslivets betydning for den enkelte og for samfunnet.

Samtidig opplever Norsk Friluftsliv at friluftsliv behandles budsjettmessig vesensforskjellig fra konkurransebaserte aktiviteter. Selv den statlige markeringen av «Friluftslivets år» ble finansiert gjennom kutt i tilskudd til frivillige organisasjoner. Friluftslivets naturgrunnlag er fortsatt under stort press. Samferdsel og næring blir prioritert fremfor natur og friluftsliv i nesten alle saker. Regjeringen har forsterket denne prosessen. Naturmangfoldloven og grunnlovens §112 om miljøet er til tider mer festtale enn et reelt politisk rammeverk. Sammen med en rask urbanisering og lys som slukkes for godt i grender og gårdsbruk, endrer dette landskapets karakter og befolkningens naturbruk.

Styret har i 2015 prioritert rammer for, og videreføring av, friluftslivets år, arealsaker og sikring av friluftslivets økonomi. Disse sakene har også behov for tett oppfølging i 2016.

Spesielle saker:

Friluftslivets år 2015

2015 var året da hundretusener var på tur. Politikere, ordførere og folk flest overnattet ute og klatret opp i trær. Nær en million mennesker oppgir at de var mer ute i naturen i 2015. 6 av 10 kjenner ved årets avslutning til Friluftslivets år 2015. Det er et meget godt resultat for et år med målet om å få flere ut, oftere. Friluftslivsorganisasjoner, kommuner, lokale lag og foreninger og andre aktører gjorde en kjempeinnsats med å mobilisere til økt aktivitet og friluftsglede over hele landet.

Bakgrunn

Friluftslivets år 2015 var en del av Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv som Klima- og miljødepartementet (KLD) presenterte i august 2013. Friluftslivets år har tidligere blitt arrangert i 1993 og i 2005. Målet var å skape varige resultater i form av økt deltagelse i friluftsliv i alle deler av befolkningen, og å gi friluftsliv økt oppmerksomhet. Prioriterte målgrupper har vært barn, unge og barnefamilier. Samtidig har det vært et mål å nå hele befolkningen.

Klima- og miljødepartementet var prosjekteier, og Miljødirektoratet prosjektleder for FÅ15. Norsk Friluftsliv har hatt det praktiske ansvaret for daglig ledelse, planlegging og gjennomføring av året.

Pangstart den 13. januar!

Over hele landet ble dagen feiret med konseptet «24 timer i friluft». I Tøyenparken startet dagen tidlig med bålcaffe før parken fyltes med et mylder av aktiviteter. Kronprins Haakon, som var høy beskytter for året, åpnet friluftslivsåret til stor begeistring for rundt 4000 glade barn og unge!

Nasjonalt var det over 200 lokale arrangementer, og tusenvis av mennesker sov ute i naturen som en del av feiringen for friluftsåret. Klima- og miljøminister Tine Sundtoft utfordret også landets ordførere til å sove ute. 213 av dem tok utfordringen, inkludert henne selv. At 2015 skulle bli året der både politikere og folk flest tok en #nattinaturen var allerede et faktum. Bare i løpet av januar ble det hele 2.000 medieoppslag knyttet til Friluftslivets år.

15 millioner til aktivitetsmidler

Halvparten av prosjektbudsjettet på 30 millioner ble delt ut til organisasjoner som gjennomførte nasjonale aktivitetsatsninger i Friluftslivets år. Resultatet ble et spekter av vellykkede satsninger i regi av både tradisjonelle friluftsansjoner og nye aktører. Blant disse kan blant annet Naturpilotene, Friluftsskolen og Padlingens dag nevnes. DNT satte ny rekord på sin aktivitetsdag «Opptur» for landets åttendeklassinger med 34 055 ungdommer. Norges Speiderforbund fikk hele Norge til å klatre i trær gjennom sin kampanje #mittre. Listen av tiltak som ble gjennomført i 2015 er lang og forteller om stor kreativitet og stort engasjement.

Noen resultater av Friluftslivets år:

- En av fire barnefamilier har vært mer ute på tur med barna sine i 2015 (barn under 15 år)
- Over 750 000 mennesker føler at sin kjennskap til det lokale friluftstilbudet i stor grad er styrket i 2015
- Ca. 900 000 mennesker har brukt friluftsmulighetene i nærmiljøet sitt mer i 2015! (IPSOS jan.2016)
- Over 50 000 nordmenn deltok på et åpningsarrangement
- Nesten 90 000 turbilder ble sendt inn
- Over 7 500 medieoppslag er registrert
- 123 kommuner vedtok å være en friluftslivskommune
- Over 2 000 lokale arrangementer ble gjennomført rundt i hele landet.

Nærmiljø i fokus

Nærmiljø, fritidsfiske og kulturminner som opplevelsesverdi fikk ekstra oppmerksomhet under året, gjennom både kommunikasjon og tiltak som Oslo internasjonale fiskefestival, Historiske vandreruter og Månedens friluftsminne. Sti har vært et viktig satsningsområde. I 2015 ble den første nasjonale konferansen med sti som tema arrangert i regi av Friluftsrådernes landsforbund og DNT.

Sosiale medier har skapt engasjement!

Sosiale medier har vært viktig i Friluftslivets år, som kommunikasjonskanal og til mobilisering av aktører og folk flest. Alle årets nasjonale kampanjer ble kjørt ut gjennom sosiale medier. Dette gav

året en mulighet å komme nærmere publikum. Friluftslivets års Facebook-side har fått 30 000 følgere, og på den offisielle emneknaggen #få15 kom det inn nær 90 000 bilder.

Tre nasjonale, digitale kampanjer ble gjennomført i løpet av året, i tillegg til en rekke konkurranser:

«*Nå er det din tur*» - aprilkampanjen skapte blest om alle aktivitetene som ble arrangert. Kampanjens budskap var enkelt og aktiviserende: Bli en friluftsfadder for en venn eller ukjent! Inviter dem med på en tur du aldri har prøvd før. Kampanjen nådde svært mange, med totalt 4 millioner visninger og 93.000 nettsideklikk.

«*Allemannsretten*» - lansert i august med kampanjemål om å øke bevisstheten om allemannsretten og de gode mulighetene alle i Norge har til å utøve friluftsliv. I forbindelse med denne kampanjen og Friluftslivets uke ble det også arrangert en ny #nattinaturen. Denne gangen sov over 50 000 personer ute, deriblant over 1200 lokalpolitikere. Som en del av årets fokus på allemannsretten har det også blitt utviklet et e-lærings opplegg for grunnskolen i allemannsretten og et aktivitetsopplegg for barnehager.

«*Julegavekort*» - en julegavekortkampanje på Facebook, med budskapet «den beste gaven du kan gi er et turminne».

Lier ble kåret til Årets Friluftslivskommune 2015

Friluftslivets år kommuner: Hele 123 kommuner fattet i løpet av 2015 et vedtak om å bli en Friluftslivets år kommune, en forutsetning for å søke om tittelen Årets friluftslivskommune. Formålet var å få kommuner i hele Norge til å satse på friluftsliv. Dette er en felles satsing fra Friluftsrådernes Landsforbund og Norsk Friluftsliv.

Årets friluftslivskommune: Friluftslivets år 2015 gav ny deltakerrekord i konkurransen «Årets friluftslivskommune» med hele 56 kommuner av de 123, som kandidater. Lier kommune gikk av med seieren, tett fulgt av Stavanger og Evenes. Vinneren ble annonsert under årets avslutningskonferanse på Oppdal 1.-2. desember, hvor deltagende aktører drøftet erfaringer fra året.

Nær en million mer ute i 2015!

Resultatene fra året taler for seg selv. Foreløpige tall fra en landsomfattende meningsmåling fra Ipsos MMI, utført på oppdrag av Norsk Friluftsliv, viser at 22 prosent, tilsvarende ca. 931 000 nordmenn over 15 år, har vært mer ute i naturen de siste 12 månedene. Det er spesielt blant de yngre at aktiviteten har øket mest. Blant unge nordmenn i alderen 15-24 år og 25-39 år har henholdsvis 31 prosent og 30 prosent, vært mer ute i naturen i 2015.

Allemannsretten

En av Norsk Friluftslivs hovedoppgaver er å sikre og styrke allemannsretten. Norsk Friluftsliv har arbeidet med dette på flere områder, bl.a. i samarbeid med grunneiere, gjennom opplæringsarbeidet i naturlover og i forberedelsene til Friluftslivets år.

Grunneiere ved Bondelaget, Norskog, Skogeierforbundet og Statskog har sammen med Friluftsrådenes landsforbund og Norsk Friluftsliv utarbeidet en felles brosjyre om nye bestemmelser i friluftsløven. Brosjyren ble trykket på slutten av året. Prosessen har vært viktig, og bidrar forhåpentligvis til en bedre felles forståelse av friluftsløvens betydning.

I forbindelse med Friluftslivets år ble en nasjonal kampanje lansert på høsten, for å øke bevisstheten om allemannsretten og de gode mulighetene alle i Norge har til å utøve friluftsliv. Sentrale elementer har vært produksjon av filmer og et digitalt e-læringsopplegg for skolen.

Politiske møter og myndighetskontakt

Norsk Friluftsliv har i 2015 hatt tett og god dialog med alle politiske partier på Stortinget. I enkeltsaker som Friluftslivets år, motorferdsel, folkehelse og i arealsaker har vi vært med og påvirket den politiske dagsorden. Norsk Friluftsliv har deltatt i flere høringsaker. I arbeidet med statsbudsjettet for 2015 ble det særlig lagt vekt på å fullfinansiere Friluftslivets år. Dette ble vedtatt, men gjennomført ved at midler ble omdisponert fra andre friluftslivstiltak.

I prosessen mot statsbudsjettet for 2016 var hovedkravet tilstrekkelige ressurser til videreføring av friluftslivets år. Energi- og miljøkomiteen gav under budsjettbehandlingen tverrpolitisk støtte til friluftslivet. Resultatet ble 20 millioner ekstra i forbindelse med regjeringens forhandlinger med støttepartiene.

Norsk friluftsliv tok initiativ til #nattinaturen i forkant av valget i september. Om lag 1250 politikere valgte å ta en natt i naturen, og mange steder ble det arrangert politiske samtaler eller debatter med friluftsliv som tema.

Motorferdsel

Norsk Friluftsliv har siden 2013 arbeidet for å hindre at det skal åpnes opp for fornøyleskjøring med snøscooter. I juni besluttet Stortinget at kommunene kan etablere slike løyper. Saken fikk mye oppmerksomhet i media. Norsk Friluftsliv la vekt på tett og god dialog med medlemsorganisasjonene i en vanskelig politisk sak. Det positive er at oppmerksomheten har skapt en økt bevissthet i kommunene rundt motorferdsel. Flere kommuner har senere besluttet å ikke åpne for fornøyleskjøring.

I november sendte Miljødirektoratet ut høring om catskiing. I tillegg er det varslet lovendring vedrørende el-sykkel og oppmykning av vannscooterreglementet. Norsk Friluftsliv ønsker generelt ikke økt motorisert ferdsel i norsk natur. Derfor har vi på slutten av året brukt en del ressurser på disse spørsmålene.

Via Ferrata

Norsk Friluftsliv registrerte en sterk øking i interessen for etablering av såkalte «via ferrata» - eller *klatresteri*, med faste sikringsmidler som stålwire, stiger og broer. Det er samtidig stor usikkerhet om hvilke lover og regler som gjelder for etablering av slike anlegg.

Norsk Friluftslivs sendte inn et høringsbrev til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) om planprosess rundt etablering av via ferrata. «Via ferrata» er i de aller fleste tilfeller et så omfattende anlegg eller tiltak, at Norsk Friluftsliv mener det i tillegg til grunneiers tillatelse, også må kreves tillatelse fra det offentlige og at tiltaket behandles etter plan- og bygningsloven.

Forum for natur og friluftsliv (FNF)

I 2015 ble FNF etablert som en egen organisasjon, og det ble umiddelbart påbegynt en prosess for forberedelse av å få overført de regionalt ansatte til FNF sentralt. Ansatte-representanter har bistått aktivt i prosessen. FNF har et kontor hos Norsk Friluftsliv, og Norsk Friluftsliv bistår administrativt. Lokale styrer skal fortsatt ha stor innflytelse på hvilke saker som prioriteres regionalt.

Økte bevilgninger i 2015 gjorde det mulig å øke den totale stillingsprosenten noe. Litt over halvparten av fylkene hadde koordinatorene i 80-100 prosent stilling i 2015. Selv om det fortsatt mangler ressurser til å ha fulle stillinger i alle fylker, mener Norsk Friluftsliv at det innenfor rammen er blitt gjort et betydelig arbeid for natur- og friluftslivsinteressene i de enkelte fylkene.

Vern i Osloområdet

Norsk Friluftsliv har vært aktivt involvert i debatten om verneområder i Osloområdet. Åtte områder var foreslått vernet etter naturmangfoldloven. Flere friluftslivsorganisasjoner opplevde at det stadig ble vanskeligere å drive frivillig arbeid på grunn av tunge og unødvendige søknadsrutiner som verneforskrifter til tider påkrever. Norsk Friluftsliv har understreket at vi i nødvendig grad ønsker å verne natur slik at våre etterkommere har tilgang på naturopplevelser, men at vern ikke må legge unødvendige ferdselsbegrensninger som gjør det vanskelig for frivillige organisasjoner å legge til rette for aktivitet. Vi har også uttalt at det bør være et prinsipp i forbindelse med utarbeidelse av verneforskrifter at det også skal vurderes hvordan aktivitet og naturopplevelser kan fremmes gjennom vernet. Klima- og miljødepartementet har som et resultat av prosessen endret verneforslagene, og gitt muligheter for erstatninger for tap av areal i Markaloven tilsvarende som for Naturmangfoldloven.

Vann-samarbeid

Norsk Friluftsliv, SRN og SABIMA opprettet i 2011 en felles vannkoordinatorstilling, med støtte fra Direktoratet for naturforvaltning. Dette arbeidet er videreført i 2015 for å påvirke norsk vannforvaltning med vekt på hvordan EUs vanddirektiv brukes i Norge. Vannkoordinatorne arbeider for å mobilisere, kurse og hjelpe engasjerte frivillige som er opptatt av vannforvaltning i sitt nærmiljø.

Koordinatorerne bedrer tilgjengeligheten til informasjon om vanndirektivet og vannforskriften, og bidrar til at de frivillige organisasjonene engasjerer seg i vannspørsmål og implementeringen av vanndirektivet.

Det er arbeidet mye med tiltaksplaner i vannregionene i 2015. Norsk Friluftsliv har sammen med andre organisasjoner stevnet myndighetene inn for EFTAs kontrollorgan ESA på grunn av manglende oppfølging av vanndirektivet, og manglende kontroll på miljøskader fra oppdrettsnæringen.

Finnmarkskommisjonen

Finnmarkskommisjonen har fått en omfattende oppgave med å avklare eier- og brukerrettigheter til store arealer i Finnmark. Finnmarkskommisjonens arbeid og konklusjoner vil få stor betydning for allmennhetens framtidige rettigheter i Finnmark. Norsk Friluftsliv samarbeider her med NJFF og FNF for å fremme allmennhetens interesser. Kommisjonen har levert sin innstilling om rettigheter for de to første områdene. Norsk Friluftsliv var av den oppfatning at allmennhetens interesser ikke ble godt nok ivarettatt, og stevnet beslutningen inn for den nye Utmarksdomstolen. Det har vært god dialog med Finnmarkseiendommen (FeFo) om disse spørsmålene.

Statskog

Norsk Friluftsliv engasjerte seg mot regjeringens forslag til nedsalg i Statskog. Regjeringen så et potensial i å selge noen av de mest inntektsbringende områdene, noe som ville svekke «rest-Statskog» over tid. Statskog er for friluftslivet en viktig forvalter som gir allmennheten tilgang til jakt- og fiske og tilgang til rimelig overnatting i naturen. Statskog er en forutsigbar og stor grunneier for frivillige friluftslivsorganisasjoner å forholde seg til, og som mange steder forvalter befolkningsnære skoger til det beste for friluftslivet. Vi kan ikke forvente at private aktører vil kunne ivareta felleskapets behov på samme måte.

Det nordiske samarbeidet

Samarbeidet mellom de nordiske paraplyorganisasjonene for friluftsliv («Nordic Outdoor Network – NON») hadde to møter i 2015. Møtene var i hovedsak informasjonsmøter om nasjonale mål og tiltak. Danmark har hatt oppfølgingsansvaret i 2015. Island deltar ikke aktivt i samarbeidet. NON fortsatte i 2015 arbeidet opp mot Nordisk Råd for å få større anerkjennelse for friluftsliv som en viktig felles kulturverdi i Norden. Det er gjennomført møte med Nordisk råds medlemmer under et møte i Norge og et møte med komitélederen for natur- og ressursutvalget. NON har søkt og fått innvilget 500.000 DDK til et felles nordisk kunnskapsprosjekt med særlig fokus på ungdom. Norsk Friluftsliv har en ledende rolle i dette prosjektet. Hovedmålet er å utarbeide anbefalinger til Nordisk råd for å sikre fremtidig stor oppmerksomhet på friluftsliv. NON ønsker på sikt at det utarbeides en nordisk handlingsplan for friluftsliv.

Nordic Green Space Award i 2015

Nordic Green Space Award er en nordisk kvalitetsmerkeordning for grønne områder. Universiteter, kommuner og organisasjoner for grøntanleggssektor og friluftsliv i Danmark, Sverige og Norge har sammen beskrevet hva som gir god kvalitet og har utarbeidet et kriteriesett som benyttes i bedømmelsen. Bedømmelsen av områdene gjøres av en internasjonal dommerkomite.

I forbindelse med Friluftslivets år i 2015 var det satsningsår også for Nordic Green Space Award i Norge. Fire norske områder har passert nåløyet og blitt godkjent til å motta kvalitetsstempelet Nordic Green Space Award. Norsk Friluftsliv støttet kvalitetsevaluering av tre norske søknader relatert til friluftsliv.

Mottakerne av Nordic Green Space Award i 2015 var Storøyodden friluftsområde i Bærum kommune, Østensjø miljøpark i Oslo kommune, Blaafarveværket i Modum kommune og Helleviga i friluftsparken i Søgne kommune.

Natur og helseportalen – forskningsformidling

I 2015 ble en ny nettportal, som inneholder en presentasjon av forskning med betydning for friluftsliv og kontakt med natur og for menneskers helse og livskvalitet, ferdigstilt. Målgruppen for portalen er frivillige organisasjoner, planleggere, offentlige organer, politikere, journalister og andre som søker kunnskap om hva norsk forskningen kan fortelle om relasjonen mellom mennesker og natur og i hvilke miljøer de kan søke mer informasjon. En annen viktig målgruppe er studenter ved ulike studieprogram ved høyskoler og universiteter. Portalen tar utgangspunkt i et nordisk samarbeid, i første rekke mellom Danmark, Sverige og Norge. Det nordiske prosjektet «Frisk i Naturen» (2009-2011) fikk i 2011 støtte fra Nordisk ministerråd til utvikling av en modell for portalen. Dette ble gjort ved København Universitet i 2012. I 2014 tok Universitetet for miljø- og biovitenskap (NMBU) det redaksjonelle ansvaret for den norske portalen, som ble ferdigstilt i 2015 med støtte fra Norsk Friluftsliv: www.nmbu.no/en/nature-and-health.

Forskning, utredninger og kunnskapsformidling

Norsk Friluftsliv formidler relevante rapporter fra forskermiljøer, blant annet på hjemmesidene. Norsk Friluftsliv bruker også ressurser på innhenting og formidling av kunnskap fra juridiske utredninger og markedsundersøkelser. Eksempler på juridiske utredninger er om bolting i fjell, motorferdsel i utmark, allemannsretten og el-sykling i utmark. Norsk Friluftsliv har bidratt til undersøkelser blant annet om befolkningens friluftslivsvaner, motorferdsel og en rekke friluftrelaterte spørsmål.

Norsk Friluftsliv har i 2015 sammen med DNT og Vista Analyse påbegynt en større rapport om friluftslivets samfunnsøkonomiske betydning. Norsk Friluftsliv arrangerte konferansen «Forskning i Friluft» i januar 2015.

Undersøkelser

Ipsos foretar jevnlig undersøkelser på oppdrag for Norsk Friluftsliv. Svar fra et representativt utvalg i befolkningen blir innhentet på ulike spørsmål. Her er noen av eksempler:

- Januar 2015: 37 prosent av den norske befolkningen vil være mer utendørs i Friluftslivets år 2015.
- Februar 2015: Skinasjon - 55 prosent av befolkningen sier de kommer til å gå på skitur denne vinteren.
- April 2015: Et klart flertall av befolkningen, 2 av 3, mener at snøscooterkjøring bør begrenses til nytteformål.
- Juni 2015: Friluftslivets interesse er størst blant de unge - 99 prosent av alle mellom 15-24 år har sovnet ute, og halvparten av dem har overnattet mer enn en natt ute siste i løpet av det siste året.
- Oktober 2015: 22 prosent av den norske befolkningen over 15 år, nær en million, oppgir at de har vært mer ute i naturen i Friluftslivets år.

Konferanser

Forskning i friluft

Klima- og miljøminister Tine Sundtoft åpnet konferansen «Forskning i friluft 2015» på Lillehammer 27-28. januar. Der var en rekke av landets dyktigste friluftslivsforskere samlet for å presentere ny kunnskap om spennende forskning om friluftsliv knyttet til både ulv, folkehelse, fuglevern, lek, kirkegårder og «utstyrsjag».

Selv om friluftsliv er allemannseie, som mange føler tilhørighet til, er det forsket alt for lite på friluftslivets betydning for den enkelte og for samfunnet. Norsk Friluftsliv ønsker en mer faktabasert utvikling basert på kunnskap om effekter og hvordan vi kan få flere engasjert i friluftsliv. Konferansen var en god anledning til å bli oppdatert på viktig forskning og til å gi nye impulser til den offentlige forvaltningen og frivillige organisasjoner. Konferansen ble arrangert av Norsk Friluftsliv i samarbeid med Oppland fylkeskommune og ble støttet økonomisk av Forskningsrådet og Miljødirektoratet.

Folkehelsekonferansen 2015

Hvordan kan kommuner, fylkeskommuner, frivillige organisasjoner og andre legge til rette for at flere får glede av naturen, enten det er snakk om rene naturopplevelser eller grønne glimt i den urbane skogen? Dette var det overordnede spørsmålet på årets nasjonale folkehelsekonferanse, som gikk av stabelen i Oslo 26. og 27. oktober. Temaet for konferansen var 'Det nære friluftslivet'.

Hovedarrangørene av konferansen var Folkehelseforeningen, Norsk Friluftsliv og Sunne kommuner – WHO's norske nettverk. Over 400 deltok på konferansen. Mange av medlemsorganisasjonene deltok med presentasjoner. Tjukkasgjengen inviterte på morgentur i hovedstadens grønne årer.

Tjukkasgjengen mottok hederspris for sin innsats. I tillegg til et faglig program arrangerte Norsk Friluftsliv en «natt i naturen» kvelden før, for de som ønsket. En gruppe tok utfordringen og tilbragte natten ved Lutvann.

Aktiv hverdag med velferdsteknologi

Konferansen handlet om mulighetene for at ny teknologi kan bedre folkehelsen ved å styrke sosial deltakelse og motivere til fysisk aktivitet for grupper med særlige behov for tilrettelegging. Erfaringer så langt med teknologien, hvilke muligheter og roller som kan åpne seg for frivillige organisasjoner og privat sektor og hvordan myndighetene bør legge forholdene til rette, ble drøftet. Konferansen samlet drøyt 160 deltakere fra kommuner, frivillige organisasjoner, teknologileverandører og forskningsmiljøer. Den ble arrangert i samarbeid med Asker kommune, Bærum kommune, Fornebu Consulting og Vestre Slidre Hytteforening.

Foredragsvirksomhet

Norsk Friluftsliv blir regelmessig forespurt om å holde innlegg på ulike konferanser og samlinger. Denne aktiviteten er økende, og gir mulighet for kontakt med mange ulike grupper.

Friluftslivets uke og #nattinaturen

Friluftslivets uke er et årlig arrangement i september med organiserte turer og morsomme friluftaktiviteter over hele Norge. Åpningen ble som vanlig markert på Sognsvann i Oslo. Men vel så viktig var regionale og lokale markeringer der friluftslivsorganisasjonene lokket tusenvis av mennesker ut i grønne omgivelser. Målet med Friluftslivets uke er gjennom lokale tur- og aktivitetsmuligheter å gi flere opplevelsen av hvordan det er å være ute – særlig i nærmiljøet.

NATT I NATUREN: Nytt av året var at Friluftslivets uke ble innledet med en «#nattinaturen» lørdag 5. september over hele Norge. Det skapte ekstra mye aktivitet og synlighet, både i sosiale og tradisjonelle medier. Hele 1200 politikere sov ute, mange deltok i politiske bålsamtaler og var med på arrangement i regi av lokale friluftslivsorganisasjoner. I en undersøkelse uttaler nesten 1 million nordmenn at de har hørt om Natt i naturen. Ca. 90 000 nordmenn oppgir at enten de eller barna sov ute i de to mobiliseringskampanjene i 2015 (Ipsos jan 2016).

Arrangementet på Vestre Toten fikk igjen særlig nasjonal synlighet i en times eget familieprogram på NRK, der #nattinaturen og Friluftslivets år fikk stor plass sammen med friluftsprisene. Årets hederspris gikk til Speiderbevegelsen, og ildsjelprisen til Inger Maria Sjøberg.

Norsk Friluftsliv støttet en lang rekke regionale arrangementer i Friluftslivets uke gjennom Forum for natur og friluftsliv, FNF.

Integrering

Den store gruppen flyktninger som ankom Norge på slutten av 2015 økte samfunnets fokus på integrering vesentlig. Myndighetene utfordret frivilligheten til å delta i en nasjonal dugnad for å bidra til aktivitet og integrering for det store antallet nyankomne.

En rekke av medlemsorganisasjonene har engasjert seg i dette arbeidet. Norsk Friluftsliv har innledet et faglig samarbeid med Nasjonal kompetanseenhet for minoritetshelse (NAKMI), initiert en rådgivende gruppe og i samarbeid med flere organisasjoner og kartlagt ulike arbeidsformer som kan være egnet for videre satsing. Dette arbeidet vil bli videreført og styrket i 2016.

Synlighet i media

I 2014 byttet *Friluftslivets fellesorganisasjon* navn til *Norsk Friluftsliv*. Vellykket innsats for å skape blest om viktige friluftspolitiske saker har bidratt til å gjøre den nye profilen og det nye navnet mer kjent. I 2015 var tallet på presseklipp 1240 – en økning på 35 prosent fra året før. 2015 ble også et gjennombrudd for bruken av sosiale medier i Norsk Friluftsliv.

Noen av de mest omtalte temaene var *motorferdse/snøscootersaken*, *#nattinaturen 5. september*, *Statsbudsjett for 2016*, kåring av *Årets friluftslivskommune* og resultater fra ulike spørreundersøkelser. Rundt 20 pressemeldinger ble sendt ut i løpet av året. Norsk Friluftsliv kommenterte en rekke dagsaktuelle saker, publiserte kronikker og debattinnlegg med temaer som allemannsretten, friluftsliv og folkehelse, motorferdse og vannkraft, i medier over hele Norge.

Suksess med nye digitale kanaler

Norsk Friluftsliv rustet opp sine digitale flater i 2015. Ny nettside ble utviklet og lansert i mars 2015. Norskfriluftsliv.no hadde i løpet av året om lag 100 000 sidevisninger og 50 000 brukere. Halvparten av trafikken kom fra facebooksidene Norsk Friluftsliv – som i løpet av året økte fra knappe 2000 følgere til 9000 følgere. Kampanjen *#nattinaturen 5. september* fikk nær 13.000 påmeldte fra hele Norge på en egen arrangementside. Norsk Friluftsliv opprettet også konto på Instagram og fikk mer enn 8000 følgere. Et eget nyhetsbrevkonsept er planlagt med oppstart i 2016.

#nattinaturen – en kampanje i sosiale medier

Nattinaturen gikk av stabelen i Friluftslivets uke, som en del av en nasjonal opplysningskampanje om allemannsretten i regi av FÅ15. Det var svært vellykket med minst 50.000 deltakere, blant dem 1200 politikere og nærmere 300 lokale arrangement. Markedsføringen av *#nattinaturen 5. september* skjedde gjennom mange kanaler, som medlemsorganisasjoner, politikere, andre organisasjoner og bloggere. Sosiale medier (Facebook, Instagram og Twitter) samt landingssiden på www.norskfriluftsliv.no var avgjørende i markedsføringen. Gjennom strategiske poster, konkurranser og annonser på Facebook nådde budskapet om *#nattinaturen 5. september* ut til over 600 000 personer. Annonsene ble vist mer enn 1,3 millioner ganger.

Lokalpresse: En viktig del av mobiliseringen i forkant av *#nattinaturen* var redaksjonell omtale i lokalpressen. Måltrettet pressearbeid resulterte i 80-100 lokale og regionale mediasaker over hele landet, i tiden før, under og rett etter kampanjen.

Rikspresse: Selve arrangementsdøgnet var godt dekket av flere landsdekkende medier. Friluftsmagasinet (NRK Radio, P1) og NRK Dagsrevyen (Lørdagsrevyen) hadde begge fyldige reportasjer fra *#nattinaturen* lørdag 5. september. I tillegg hadde TV2 Nyhetskanalen direktesending fra Lille Åklungen søndag morgen, da folk våknet opp ute i naturen over hele Norge. Det var også en rekke lokale radioinnslag. Vi regner det som sannsynlig at det også har vært lokale radio og tv-innslag fra flere av NRKs distriktskontorer.

Økonomi

Norsk Friluftsliv finansieres med støtte fra medlemsorganisasjonene og med en viktig driftsstøtte fra Miljødirektoratet. I tillegg disponerer Norsk Friluftsliv betydelige prosjektmidler som fordeles til medlemsorganisasjonene og til felles prosjekter. Det føres egne prosjektreknskap for disse. I 2015 ble Norsk Friluftsliv tilført ekstra midler til gjennomføring av Friluftslivets år.

Regnskapet for 2015 viser et overskudd på kr 422 040, og en egenkapital på kr 3 967 624. Norsk Friluftsliv har etter hvert fått et betydelig personal- og prosjektansvar. Egenkapitalen gir en forsvarlig sikkerhet for videre drift.

Styret har avlagt årsregnskapet under forutsetning om fortsatt drift. Det fremlagte årsregnskapet gir en rettvise oversikt over utvikling og resultat av virksomheten og dens stilling.

Årsmøtet i 2015

Årsmøtet ble holdt på Norsk Maritimt Museum på Bygdøy. Før årsmøtet var det konsert med KG Singers og KG Bells. Det ble gitt en kort billedpresentasjon fra åpningen av Friluftslivets år, ved Norsk Friluftslivs prosjektleder Johanna Solberg.

Styreleder Dag Kaas ønsket årsmøtedeltagerne og gjester velkommen til årsmøtet. I valgt ordførers fravær, ble Solveig Schytz valgt til fungerende ordfører.

Heidi Furustøl (K/M speiderne) og Espen Sjøilen (NJFF) ble valgt til å underskrive årsmøteprotokollen sammen med ordfører.

Styreleder presenterte årsberetning og hovedutfordringer fremover. Styreleder takket også organisasjonene, ansatte og samarbeidspartnere for felles innsats. Generalsekretæren gikk igjennom årsregnskapet. Styret ved Lars Verket orienterte om planlagte organisatoriske endringer og stiftelse av FNF som egen virksomhet. Styret ved Anna Berntzen orienterte om mottatte medlemssøknader og at styret ønsket å knytte behandlingen av disse sammen med en strategidebatt for neste langtidsplan.

Carsten Pihl, Norges speiderforbund, ble valgt til ordfører for ett år. Dag Kaas (Norges Orienteringsforbund) ble valgt til styreleder for ett år. Lars Verket (Norges Padleforbund), Anna Berntzen (Norsk Kennel Klub) og Gøril Huse (Norges KFUK-KFUM speidere) ble valgt til styremedlemmer for to år. Jørgen Moland (Norges Speiderforbund) ble valgt til varamedlem for ett år. Karen Marie Eid Kaarby ble valgt som medlem av valgkomiteen for tre år. KPMG ble gjenvalgt som revisor.

Styret

Styret har hatt 6 ordinære styremøter, og behandlet 63 saker. Styrets sammensetning var i 2015: Styreleder: Dag Kaas (Skiforeningen og Norsk Orientering). Nestleder: Solveig Schytz (Norges

Speiderforbund) frem til årsmøtet hvor hun gikk ut av styret. Sven Bjørne-Larsen (Den Norske Turistforening) ble ny nestleder etter årsmøtet. Nytt medlem i styret fra årsmøtet 2015 var Gøril Huse (Norges KFUK-KFUM speidere). Vararepresentant Eline Marie Grøholt (Norges KFUK-KFUM speidere) gikk ut av styret ved starten av året. Jørgen Moland (Norges Speiderforbund) ble på årsmøtet valgt som nytt varamedlem. Øvrige styremedlemmer var Arne Jørstad (Norges Jeger- og Fiskerforbund), Lars Verket (Norges Padleforbund), Marius Eikås Aardal (4H Norge) og Anna Berntzen (Norsk Kennel Klub).

Sekretariatet

Sekretariatet til Norsk Friluftsliv har kontorer i Nedre Slottsgate 25 i Oslo. Sekretariatet har fem faste stillinger og har og bestått av generalsekretær Lasse Heimdal, rådgiver Hans Erik Lerkelund, friluftspolitisk rådgiver Siri Meland, kommunikasjonsrådgiver Lill Haugen og økonomi- og administrasjonssjef Ole Lilleås (ansatt august 2015).

Johanna Solberg, Tonje Refseth og Karoline Sandborg (i permisjon fra oktober 2015) er engasjert for prosjektet Friluftslivets år. I tillegg har Svein-Magne Gjessing, Tone Ansnes og Hilde Myrvold vært engasjert i deler av året på prosjekter.

Norsk Friluftsliv har vært arbeidsgiver for tre koordinatore og en prosjektmedarbeider i Forum for natur og friluftsliv; Emily Halvorsen i Rogaland og Mariken Kjøl i Telemark, Nina Frydenlund i Østfold og Erik Brenna i Sør-Trøndelag.

Norsk Friluftsliv, SRN og Sabima har sammen ansatt to vannkoordinatore ved årets utgang. Stillingene administreres av Sabima og er støttet av Miljødirektoratet.

Norsk Friluftsliv er medlem i hovedorganisasjonen VIRKE. Arbeidsmiljøet i Norsk Friluftsliv anses som godt. Samlet sykefravær var 6,1 %. I forbindelse med transport på sykkel mellom møter i arbeidstid er det registrert ett skadetilfelle og flere i forbindelse med sykling til og fra arbeid.

Norsk Friluftsliv har i 2015 fullført mindre ombygginger av lokalet.

Miljø

Primæraktiviteten i Norsk Friluftslivs administrasjon anses ikke å forurense det ytre miljø. Men arbeidet og kursaktiviteter innebærer reiseaktivitet med fly. Dette bidrar til CO2 utslipp og forurensning av det ytre miljø. Norsk Friluftsliv er en Miljøfyrtårnsbedrift. Våre viktigste miljøbidrag i en større sammenheng er arbeidet for bærekraftig bruk av naturen.

Av virksomhetens 11 ansatte og engasjerte ved utgangen av året (utenom FNF) er én i permisjon og tre i deltid. Seks er kvinner. Faste ansatte tilknyttet Norsk Friluftslivs ordinære drift utgjorde 4,4 årsverk.

Styret består av 7 valgte medlemmer, hvorav to er kvinner og fem er menn.

Det er ikke iverksatt spesielle tiltak når det gjelder likestilling, men kjønnsbalanse tilstrebes i staben.

Utfordringer fremover

Friluftslivets år har demonstrert friluftslivets plass i norsk kultur og som en vesentlig kilde til livskvalitet. Friluftsliv er en prioritert og foretrukket fritidsaktivitet i vekst. Samtidig bidrar myndighetene fortsatt i alt for liten grad til å få ut friluftslivets store samfunnsøkonomiske og folkehelsemessige potensial. Det er ventet at den nye stortingsmeldingen om friluftsliv i særlig grad vil fokusere på friluftsliv i nærmiljøet, folkehelse, motorferdsel, integrering og friluftslivsbasert næring. Norsk Friluftsliv vil engasjere seg i debatten på disse områdene. I forbindelse med stortingsmeldingen vil det også bli naturlig å debattere organiseringen og størrelsen på den offentlige innsatsen for friluftslivet.

Samfunnsdebatt foregår nå i vel så stor grad gjennom sosiale og digitale medier som i tradisjonell presse. Norsk Friluftsliv må derfor følge utviklingen og styrke sin digitale kommunikasjon. En tydeliggjøring av friluftslivets samfunnsøkonomiske betydning kan få stor innvirkning på myndighetenes ressursbruk på friluftsliv. Det blir en viktig oppgave å sikre at satsingen fra Friluftslivets år videreføres. Dette skal vi bidra til blant annet gjennom partisamarbeid og innspill til statsbudsjettene. I kommende langtidsplanperiode skal det gjennomføres både Stortings- og Kommunevalg. Da skal Norsk Friluftsliv blant annet markere seg i debatter om allemannsretten, arealdisponering, frivillighetens betydning og folkehelse.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) står foran en ny satsing. Norsk Friluftsliv skal aktivt bidra til at dette lykkes. Målet er mer kompetanse og større aktivitet i friluftspolitiske saker på lokalplanet.

Kampen om friluftslivsarealene og endringer i beslutningsprosessene i arealsaker er blant våre største utfordringer. Disse sakene vil sette dagsorden for friluftslivet også i 2016.

Avslutning

2015 har lagt et godt grunnlag for videreføring av friluftslivets år. Styret vil takke medlemsorganisasjonene for stor innsats og et godt samarbeid. Styret takker alle i administrasjonen for innsatsen gjennom et givende år. Styret takker også myndigheter, FNF og andre samarbeidende virksomheter for felles innsats for friluftslivet.

Oslo, 15. mars 2016:

Dag Kaas

Dag Kaas

Sven Bjørne-Larsen

Sven Bjørne-Larsen

Anna Berntzen

Anna Berntzen

Arne Jørstad

Arne Jørstad

Lars Verket

Lars Verket

Marius Eikås Aardal

Marius Eikås Aardal

Gøril Huse

Gøril Huse

Lasse Heimdal

Lasse Heimdal